

ת"פ (קריות) 14232-01-24 - מדינת ישראל נ' טלאל ח'לפאללה

ת"פ (קריות) 14232-01-24 - מדינת ישראל נ' טלאל ח'לפאללהשלום קריות

ת"פ (קריות) 14232-01-24

מדינת ישראל

נגד

טלאל ח'לפאללה

בית משפט השלום בקריות

[12.08.2024]

כב' השופט יוסי טורס, סגן הנשיאה

החלטה

משלוח מכתב יידוע בהתאם לסעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982 (להלן - חסד"פ), לכתובת חלקית הכוללת את שם היישוב בלבד. האם מקיימת היא את דרישות החוק וככל שלא מהו הסעד הראוי לפגם זה. אלו השאלות העומדות בבסיס בקשה זו.

העובדות וטיעוני הצדדים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה שעניינה החזקת סכין שלא כדין לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. הנאשם טוען כי נפל פגם בהתנהלות המאשימה בשל כך שמכתב היידוע נשלח לכתובת כללית - "שיח דנון" - ללא ציון פרטים נוספים ומטעם זה הוא לא התקבל בפועל אלא חזר עם הכיתוב "לא נדרש". נטען כי התנהלות זו אינה מהווה שקידה ראויה ואינה מתיישבת עם סעיף 28 להנחיות פרקליט המדינה מס' 14.21 - הליכי ידוע ושימוע בהליכים פליליים (להלן - הנחיה 14.21). כן נטען כי היחידה החוקרת ביצעה פעולות חקירה מהותיות לאחר שליחת מכתב היידוע וזאת מבלי ששלחה לנאשם מכתב יידוע נוסף. לאור כך ביקש הסנגור להורות על ביטול האישום ועל קיום שימוע מראש ולא בדיעבד.

2. המאשימה השיבה וטענה כי מכתב היידוע נשלח לכתובת המופיעה במרשם האוכלוסין שכן זו הכתובת אשר "נשתלת" באופן אוטומטי לצורך משלוח המכתב. כן טענה שהמכתב חזר בציון "לא נדרש" ומשכך לא חל סעיף 28 להנחיה 14.21 המטיל על התביעה לפעול בשקידה ראויה להמצאה חוזרת רק במקרה שהמכתב חזר בציון "עזב" או "לא ידוע". ביחס לטענה בדבר ביצוע פעולות חקירה מהותיות לאחר שליחת מכתב היידוע, נטען כי אין כל חובה לבצע יידוע נוסף במקרה זה. משכך, טענה המאשימה שעמדה בחובה המוטלת עליה. לחלופין טענה שאף אם ימצא שנפל פגם כלשהו בהמצאת מכתב היידוע, הסעד המתאים לטיב ההפרה הוא עריכת שימוע בדיעבד, היינו ללא ביטול כתב האישום, שהוא סעד דרסטי בנסיבות העניין.

דין והכרעה

3. ההלכות הקשורות לחובת הידוע ידועות ולא ראיתי להרחיב. אציין רק כי בהתאם לסעיף 60א(א) לחסד"פ נדרשת המאשימה לשלוח לחשוד בעבירת פשע הודעה על כך שחומר החקירה בעניינו הועבר לעיונה וכי הוא ראוי לטעון כנגד האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום. ההודעה אמורה להישלח בדואר רשום אל "הכתובת הידועה" למאשימה שאז "רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה" (סעיף 60א(ג) לחסד"פ).
4. הנה כי כן, המחוקק הקל עם רשויות התביעה בכך שקבע חזקת המצאה באם נשלחה ההודעה בדואר רשום לכתובת "הידועה". ואולם, אין מקום להפוך דרישה זו לפורמאלית בלבד ולכן את המונח "הכתובת הידועה" יש לפרש באופן שיגשים את תכלית החוק, היינו בדרך שתביא בסבירות ראויה לידיעת החשוד את זכותו לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדו (ע"פ 1053/13 חסן היכל נ' מדינת ישראל (23.6.2013) (להלן - עניין הייכל)). היות שהמאשימה היא המבקשת ליהנות מחזקת ההמצאה, עליה מוטל להוכיח שהתקיימו העובדות המקימות את החזקה. ברובם המכריע של המקרים מדובר במשימה קלה וטכנית במהותה. עם זאת, במקרים אשר על פני הדברים מעלים חשש ממשי שתכלית הסעיף לא תוגשם בדרך בה שלחה המאשימה את מכתב הידוע, ראוי לחייבה לא רק להוכיח את העובדות המקימות את החזקה, אלא גם לשכנע מדוע יש לראות בהתנהגותה ככזו המצדיקה לראות במשלוח המכתב כהמצאה כדין.
5. ומן הכלל אל הפרט. סבור אני שמשלוח מכתב לכתובת חלקית כגון "שיח דנון" עשוי להיחשב בנסיבות מסוימות ככזה שאינו מקיים את דרישות החוק, וזאת בשל האפשרות הלא מבוטלת שהמכתב לא יגיע בדרך זו ליעדו. בקשה דומה נידונה בפני לאחרונה ובה ראיתי במשלוח מכתב לכתובת "מעלות-תרשיחא" כפעולה "שקיימת סבירות לא מבוטלת שלא תגשים את ייעודה" (ת"פ (קריות) 9144-10-23 מדינת ישראל נ' דרוויש (19.3.2024); להלן - עניין דרוויש). אזכיר ואדגיש כי החוק לא קבע שמשלוח לכתובת הרשומה במרשם האוכלוסין דווקא היא זו שתקים את חזקת ההמצאה, אלא נקט במונח "הכתובת הידועה" למאשימה כך שמדובר בכתובת העשויה להשתנות ממקרה למקרה וזאת במטרה שתגשים את תכלית הסעיף, היינו ידוע החשוד על זכותו לפנות בדרישה להימנע מהגשת כתב אישום נגדו.
6. בענייננו מדובר אפוא במקרה בו יש לחייב את המאשימה לשכנע כי היה בדרך בה נהגה להגשים בצורה סבירה את תכלית הסעיף וכי מוצדק לראות בכך המצאה כדין. ואולם, המאשימה לא טרחה להסביר מדוע יש לראות בהתנהגותה כסבירה זולת טענה שמדובר בכתובת "הנשתלת" באופן אוטומטי מאתר משרד רישום האוכלוסין. מקובל עלי שאין כל פגם לנהוג בדרך זו ואף מקובל עלי שאין לדרוש מהמאשימה לפעול באופן "ידיני" בכל מקרה ומקרה וזאת בהינתן מספר התיקים בהם נשלחים מכתבי הידוע על ידי רשויות התביעה (לא כל שכן המשטרית). ואולם - ובכך העיקר - כאשר המאשימה שולחת מכתב לכתובת חלקית, היא נדרשת (באם טוען הנאשם לקיומו של פגם) להראות כי מדובר בפעולה סבירה המצדיקה להקים את חזקת ההמצאה שמשמעותה המעשית היא שלילת זכות השימוע מאדם אשר לא קיבל בפועל הודעה על העברת חומר החקירה לתביעה.

7. כפי שציינתי בעניין דרוויש הנ"ל "קיימים בארץ יישובים רבים בהם מקובל, בשל סיבות אלו או אחרות, לשלוח מכתבים לכתובת מרכזית אשר ממנה מנותבים המכתבים לנמענים ופעולה שכזו לא תיחשב בהכרח כבלתי סבירה". ואולם, המאשימה לא טרחה להסביר האם היישוב שייח דנון הוא יישוב שכך מתנהלים בו הדברים וממילא שלא הוכיחה זאת ואין מדובר בידיעה שיפוטית. לא התעלמתי מכך שנטען שהמכתב חזר בציון "לא נדרש" (להבדיל מ"לא ידוע") ואולם המאשימה לא צירפה את אישור המסירה ולא הובהר כיצד "נדרש" הנאשם להגיע לקבל את המכתב כאשר הוא לא נשלח לכתובת מלאה (האם באמצעות מספר טלפון ומהו; האם בהנחה בתא דואר; וכיוצב' דרכים), כך שאינני רואה לייחס לנתון זה משקל.

[במאמר מוסגר אציין כי מעיון במערכת נט המשפט עולה שאף מזכירות בית המשפט לא הצליחה להמציא את כתב האישום לנאשם בכתובת החלקית "שיח דנון" וכתב האישום חזר בציון "לא ידוע במען" (להבדיל מ"לא נדרש" כפי שנטען על ידי המאשימה שהיה בעת משלוח מכתב הידוע). משכך התבקשה המאשימה לבצע מסירה אישית אשר צלחה. יש בכך ללמד על חוסר האפקטיביות שבמשלוח מכתב לכתובת "שיח דנון"; לפגוע במשקל שיש לתת לכך שהמכתב חזר בציון "לא נדרש"; ולהמחיש כיצד היה על המאשימה לנהוג לאחר שנודע לה שהמכתב לא הגיע אל הנאשם. בעניין הדרך בה היה על המאשימה לנהוג לאחר חזרת המכתב אפנה לסעיף 28 להנחיה 14.21 המורה לרשויות התביעה לפעול "בשקידה סבירה" להבאת המכתב לייעודו במקרה שהמכתב הראשון חזר בנימוק "לא ידוע" או "עזב". דומה כי גם במקרה שמכתב שנשלח לכתובת חלקית חוזר בנימוק "לא נדרש" יש מקום להמשך שקידה סבירה ואין להסתפק בניסיון זה על מנת להקים את חזקת ההמצאה].

לסיכום: נפל פגם בדרך בה פעלה המאשימה באופן שאינו מאפשר להקים את חזקת ההמצאה. די בקביעה זו לצורך המשך הדיון ולכן אינני רואה לדון בטענה השנייה שהעלה הסנגור בדבר הצורך במשלוח מכתב ידוע נוסף לאחר ביצוע פעולות חקירה מהותיות נוספות.

8. בעניין נפקות הפגם לא ראיתי להרחיב. אציין בקצרה שאכן לא כל פגם בהליך הפלילי אמור להוביל באופן אוטומטי לביטול כתב האישום אלא יש להתאים את הסעד לפגם וזאת בהתאם לכללי הבטלות היחסית (עניין הייכל; ע"פ 2413/99 גיספן נ' התצ"ר, פ"ד נה(4) 673). סבור אני כי בנסיבות מקרה זה הסעד הנכון הוא ביטול האישום ומתן אפשרות לנאשם לקיים שימוע כאשר לא תלוי ועומד נגדו כתב אישום, שהרי "כדי שיגשים את תכליותיו באופן מיטבי, יש לקיים את השימוע מראש. זהו הכלל, וככל שאין טעמים לסתור, מן הראוי להקפיד עליו" (עניין הייכל; וראו גם בש"פ 984/10 פלוני נ' מ"י (25.2.2010); דפנה ברק ארז, משפט מנהלי (כרך א, 2010), בעמ' 511-512). בענייננו לא קיים נימוק ראוי למנוע מהנאשם לקיים שימוע כאשר לא תלוי ועומד נגדו כתב אישום, אלא דווקא להיפך: הפגם ממשי; ההליך בראשיתו; והטענה הועלתה מיד בתחילת ההליכים. כמו כן, המאשימה תוכל כמובן להגיש כתב אישום מחדש לאחר שתקיים שימוע ותחליט בנושא מבראשית.

9. אני מורה אפוא על ביטולו של כתב האישום. השימוע ייערך בתוך 21 יום מהיום. ככל שיוחלט על הגשת כתב אישום לאחר קיומו של השימוע, יומצא עותק לסנגור ויהיה בכך משום המצאה.

10. הדיון הקבוע- בטל.

המזכירות תמציא לצדדים את החלטה.

ניתנה היום, ח' אב תשפ"ד, 12 אוגוסט 2024, בהעדר הצדדים.